

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/111/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8321201777
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8321201777.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci navrhovateľa: J. E. J., F.. XX.XX.XXXX, zastúpeného JUDr. Vlastou Pastorkovou, advokátkou so sídlom Strojárska 3998, Snina, IČO: 51339820, proti povinnému z platenia výživného: E. J., F.. XX.XX.XXXX, Q. T. P. XXX/XX J., zast. Mgr. Annou Lengyelovou, advokátkou so sídlom Štúrova 27, Košice, IČO: 42406901, v konaní o zvýšenie výživného, o odvolaní povinnej osoby z platenia výživného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 10P/145/2021-409 zo dňa 8.7.2022 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je návrh matky na zvýšenie výživného v čase podania návrhu maloletého J. E., ktorý v priebehu konania dovŕšil plnoletosť.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Humenné (ďalej len súd prvej inštancie) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„I. Súd mení rozsudok Okresného súdu Humenné č. 6C 190/2007 zo dňa 21.01.2008 v časti výšky výživného pre J. E. J., F.. XX.XX.XXXX tak, že zvyšuje výživné zo sumy 23,30 eur mesačne na sumu 300 Eur mesačne, ktoré je otec povinný platiť vždy do 30. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky od podania návrhu od 26.05.2021 do 22.05.2022 a k rukám plnoletého J. E. J. od 23.05.2022.

II. V prevyšujúcej časti súd návrh matky na zvýšenie výživného zamietla.

III. Návrh matky na tvorbu úspor pre maloletého súd zamietla.

IV. Zaostalé výživné pre J. E. J., F.. XX.XX.XXXX za obdobie od 26.05.2021 do 08.07.2022 vo výške 3 910,69 eur je otec povinný uhradiť do deviatich mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku tak, že sumu 3 357,29 eur uhradí k rukám matky a sumu 553,40 eur k rukám plnoletého J. E. J..

V. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.“

3. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 62 ods. 1-5, § 78 ods. 1, 2, § 75 ods. 1, čl. 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len Zákon o rodine), § 2 ods. 1, § 121 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP).

4. Súd ustálil priemerné minimálne mesačné výdavky navrhovateľa v súčasnosti vo výške 591,29 eura, ktoré zahŕňajú: internát 30 eur, strava na internáte zahŕňajúca raňajky a večere 38 eur, obedy v školskej jedálni 30,80 eura, ďalšia strava 248,42 eura, školské potreby 20 eur, splátka telefónu s paušálom 79,74 eura, športové oblečenie 12,50 eura (150/12), kopačky 21 eura (252/12), zubár 5,83 eura (70 eur/12), drogéria 30 eura, členský poplatok za futbal 45 eur, cvičenie 30 eur. Medzi ďalšie nepravidelné a jednorazové vyššie výdavky patria: výdavok na vodičský 704 eur, ktorý už bol uhradený, výdavok na stužkovú slávnosť vo výške 400 eur, ktorý bude podľa slov matky uhradený jednorazovo budúci rok (1.104 eur/12 mesiacov = 92 eur). Medzi nový výdavok (aktuálny 2. mesiac) patrí výdavok na súkromného kondičného trénera vo výške 17,50 eura za 1 tréning (pri 3 tréningoch týždenne je to mesačný výdavok vo výške 210 eur), ktorý nahradil mesačnú permanentku v posilňovni za 30 eur, ktorý navrhovateľ využíval doteraz. Súd uznal výdavok na tréningy iba do výšky 30 eur, aký mal navrhovateľ na permanentku do fitness centra doteraz, nakoľko súd má za to, že ak chce ťažiť z benefitov osobného trénera, mal by tieto náklady znášať sám a neprenášať ich v zvýšenej miere na otca. Navyše z členského poplatku za futbal má navrhovateľ podľa vlastných slov aj raz týždenne uhradeného kondičného trénera. Matka výdavky na školské potreby iba deklarovala, žiadnym spôsobom nepreukázala, avšak zodpovedajú bežným výdavkom tohto typu, súd preto o ich výške nemá pochybnosti. Matka v priebehu konania menila výšku výdavkov na maloletého za jednotlivé položky bez toho, aby tieto zmeny dokladovala, preto súd uznal výšku výdavku za internát len vo výške 30 eur a stravy na internáte len vo výške 38 eur, nakoľko táto suma je zrejmá z predložených zaplatených šekov, neskôr uvádzaná suma 79 eur za internát nebola matkou zdokladovaná. Taktiež matka vyčísliła mesačné náklady za zubára v sume 30 eur, čo sa súdu nejaví ako primerané, nakoľko do konania predložila dva doklady spojené s poplatkami za zubára za minulý rok v celkovej sume 70 eur. Súd taktiež neuznal výdavok na drogériu vo výške 60 eur mesačne, nakoľko takýto výdavok sa súdu zdá neprimeraný, ale len vo výške 30 eur mesačne aj s prihliadnutím na kožné problémy navrhovateľa. Matka uviedla výdavky na stravu navrhovateľa vo výške 750 eur - 350 eur minie sama na jeho stravu a ďalších 400 eur mu poskytne ako vreckové práve na stravu. Výdavok na stravu v takomto množstve sa javí ako zjavne neprimeraný, najmä ak sú osobitne platené raňajky a večere na internáte a obedy v škole a navrhovateľ netrpí žiadnymi alergiami alebo intoleranciou. Matka predložila do konania pokladničné bloky za potraviny za obdobie 8.3.2022-14.4.2022, teda približne za obdobie 1 mesiaca v celkovej hodnote 745,26 eura, odhliadnuc od skutočnosti, či predložené pokladničné doklady naozaj uhradila ona (nakoľko vôbec nemusia patriť jej), má súd za to, že z predložených dokladov, z ich dátumov a obsahu je zrejmé, že to boli potravinové nákupy pre rodinu, preto súd uznal výdavok na stravu navrhovateľa vo výške jednej tretiny z dokladovanej sumy, nakoľko syn žije spolu s matkou a jej partnerom v jednej domácnosti. Aj takto vyčíslená suma je vyššia ako je priemerne vyčísľovaná suma na stravu osoby bez zdravotných obmedzení, ale súd prihliadol na to, že navrhovateľ je aktívnym športovcom. Súd taktiež neuznal výdavok na cestovné autobusom vo výške 15 eur, nakoľko navrhovateľ môže cestovať vlakom zadarmo (ako iní študenti), v nedeľu na internát ho odvezie autom matka (ako sama uviedla na pojednávaní), cez týždeň navrhovateľ domov nedochádza, nakoľko býva na internáte v mieste sídla svojej školy a zároveň v mieste sídla futbalového klubu, ktorého je súčasťou.

Zmena oproti predchádzajúcemu stavu, teda oproti stavu, kedy bolo naposledy určené výživné, nastala aj na strane otca, ktorý bol v čase poslednej úpravy výživného nezvestný, pravdepodobne nezamestnaný, v súčasnosti pracuje prevažne v zahraničí na pozícii kuchára a v roku 2018 bol jedným z dedičov po nebohom otcovi. Aj napriek skutočnosti, že otec pracuje prevažne sezónne a nemá stály príjem od jedného zamestnávateľa celoročne a častokrát hľadá nové zamestnanie, súd má za to, že je v možnostiach a schopnostiach otca stále sa zamestnať. Súd pri určovaní jeho príjmu vychádzal zo sumy 2.160,01 eura (tvoreného jeho príjmom zo zamestnania 1.731,44 eura a príjmom z prenájmu zdedenej chaty 428,57 eura) ako príjmu otca.

Súd určil výživné na navrhovateľa na sumu 300 eur aj vzhľadom k tomu, že súd ustálil priemerné mesačné výdavky navrhovateľa vo výške 591,29 eura + 92 eur, pričom na týchto výdavkoch sa majú podieľať obaja rodičia, preto sa súdu určené výživné javí ako spravodlivé a primerané a takto s určeným výživným sa bude otec maloletého podieľať na úhrade polovice nákladov navrhovateľa. Súd taktiež prihliadol na skutočnosť, že otcovi pribudli ďalšie X vyživovacie povinnosti k maloletým deťom a na skutočnosť, že žije prevažne v zahraničí, kde sú náklady na život vyššie (a nie každý zamestnávateľ mu ponúkne benefit spočívajúci v ubytovaní a strave). Súd neprihliadol na dlhy otca, ktoré má voči bratovi

vo výške približne 60.000 eur, nakoľko vlastní približne v rovnakej hodnote aj spoluvlastnícky podiel na chate. Taktiež otec maloletého zdedil aj finančné prostriedky v hotovosti vo výške 53.077,17 eura, pričom ako sám uviedol, navrhovateľovi neposkytol žiadnu sumu. Skutočnosť, že všetky tieto finančné prostriedky investoval do výstavby rodinného domu, ohľadom ktorého sa súdi, sú na úkor otca a na úkor jeho nesprávneho úsudku.

Súd taktiež prihliadol aj na príjem matky, ktorý bol podľa daňového priznania za rok 2021 vo výške 56.580,80 eura ročne, jej výdavky predstavovali sumu vo výške 41.130,66 eura ročne a čistý zisk sumu vo výške 15.450,14 eura ročne t.j. 1.287,51 eura mesačne a na skutočnosť, že má iba 1 vyživovaciu povinnosť. Podľa názoru súdu pomery otca neodôvodňujú jeho zaviazanie na výživu na tvorbu úspor, preto súd návrh matky v tejto časti zamietol.

Otcovi vzniklo za obdobie od 26.5.2021 do 8.7.2022 dlžné výživné vo výške 3.910,69 eura, jeho splatnosť súd otcovi predĺžil na 9 mesiacov, nakoľko má za to, že zákonná lehota 3 dní by bola pre otca neprimeraná vzhľadom na jeho príjem a výdavky a v konečnom dôsledku by mohla ohroziť platenie bežného výživného.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

III. Obsah odvolania osoby povinnej z platenia výživného a vyjadrení k odvolaniu

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote otec plnoletého syna ako osoba povinná z platenia výživného. Navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že zvýši výživné na sumu 150 eur mesačne a dlžné výživné povolí otcovi splácať spolu s bežným výživným v mesačných splátkach po 75 eur. Namietal, že súd prvej inštancie síce ustálil priemerné mesačné výdavky navrhovateľa vo výške 591 eur, avšak uvedenú sumu nepovažuje za zodpovedajúcu odôvodneným a reálnym potrebám navrhovateľa. Za neprimeranú považuje výšku mesačnej platby študenta strednej školy za mobilný telefón v sume 79,74 eura, rovnako súdom uznanú výšku nepravidelných a jednorazových mesačných výdavkov (bod 25) za vodičský preukaz vo výške 704 eur a stužkovú vo výške 400 eur, ktorú súd vyčíslil ako mesačný výdavok v sume 92 eur. Ďalej namietal, že matka neosvedčila, z akého príjmu či činnosti má pravidelný mesačný príjem vo výške 3.072,47 eura, z ktorého má uhrádzať svoje mesačné výdavky v sume 1.114 eur a výdavky na navrhovateľa v sume 1.915,13 eura. V súvislosti s uvedeným poukázal na aplikáciu ust. § 63 ods. 1 Zákona o rodine. Podľa otca mesačné výdavky navrhovateľa a matky nemôže uhrádzať matka, keďže táto príjem na úhradu ňou uvádzaných mesačných výdavkov nedosahuje. Poukázal na tvrdenie matky, že jej pomáhajú s úhradou výdavkov na navrhovateľa rodičia, a teda keďže matka či plnoletý syn môžu návrh na zvýšenie výživného odôvodňovať iba výdavkami matky, ktorá ako jeden z rodičov prispieva na výživu navrhovateľa a nie výdavkami, ktoré hradia iné osoby, v danom prípade starí rodičia. Ďalej namietal nesprávne skutkové zistenia (bod 9., 26. rozsudku), keď z výpovede svedka E. J. (brat otca) vyvodil nesprávny záver, že otec má zo zdedenej nehnuteľnosti, ktorá sa prenajíma za 3.000 eur mesačne, ďalší príjem vo výške 428,57 eura. Svedok uviedol, že spoločnosť H. J..S..Z.. prenajíma budovu za mesačný nájom 3.000 eur, vlastníkom budovy je spoločnosť H. J..S..Z.., a teda príjem je príjmom spoločnosti a nie otca, ktorý je spoluvlastníkom spoločného obchodného podielu v tejto spoločnosti v podiele 1/7. Namietal vo vzťahu k výroku o dlžnom výživnom povinnosť, ktorá mu bola určená súdom v lehote 9 mesiacov od právoplatnosti rozsudku zaplatiť dlžné výživné, keďže takáto mesačná splátka by predstavovala sumu 434 eur, čo nezodpovedá majetkovým pomerom otca, ani výške jeho príjmu s prihliadnutím na jeho ďalšie vyživovacie povinnosti.

7. K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník, keďže navrhovateľ bol v čase konania pred súdom prvej inštancie maloletým dieťaťom, ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že vyživovaciu povinnosť si otec neplnil riadne a má podľnosti na výživnom, ktoré sa riešia cez exekútora. Od rozvodu sa o syna nezaujímal. Najväčší záujem o maloletého prejavoval starý otec, ktorý je už nebohý. Platil výživné za svojho syna a s vnukom mal veľmi dobrý vzťah a finančne matke najviac pomáhal. Má za to, že súd dôkladne preveril majetkové pomery otca a určené výživné vo výške 300 eur považuje kolízny opatrovník za primerané k otcovým možnostiam a schopnostiam, preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

8. Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že napadnutý rozsudok je vydaný v súlade s najlepším záujmom dieťaťa, súd správne vypočítal, posúdil a vyhodnotil príjem otca a jeho osobné zárobkové a majetkové pomery, ako aj osobné zárobkové a majetkové pomery matky, náklady navrhovateľa a

následne rozhodol v zmysle zákonných ustanovení s riadnym odôvodnením rozhodnutia. Napadnutý rozsudok považuje za vecne správny, preto navrhol, aby odvolací súd ho v celom rozsahu potvrdil.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP), preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že rozsudok je vecne správny.

10. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o návrhu na zvýšenie výživného. Predmetom odvolacieho konania s poukazom na dôvody osoby povinnej z výživného predostreté v odvolaní bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne a zákonne rozhodol o zvýšení výživného zo sumy 23,30 eura mesačne na sumu 300 eur mesačne a v nadväznosti správne určil dlh na výživnom za rozhodné obdobie, keď odvolacie námietky osoby povinnej z výživného smerovali proti výške výživného určeného súdom prvej inštancie a výroku o dlžnom výživnom.

11. Keďže súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na zistenie skutočného stavu veci, výsledky tohto dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam a súčasne vec i správne právne posúdil a keďže odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP konštatuje správnosť jeho dôvodov a v podrobnostiach naň odkazuje. Odvolací súd nenachádza ani s prihliadnutím na argumenty odvolateľa dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže mu preto dať za pravdu. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa iba nasledovné:

12. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ustanovenia § 230 CSP i § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Civilný sporový poriadok v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicata* - veci rozhodnutej). Civilný mimosporový poriadok však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „*rebus sic stantibus*“). Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov.

13. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

14. Podľa názoru odvolacieho súdu skutkové závery ohľadne pomerov osoby povinnej z plnenia výživného, ako aj odôvodnených potrieb navrhovateľa a z toho vyplývajúcich možností a schopností platiť výživné v súdom určenej výške na navrhovateľa obstoja, čo znamená, že správny súd prvej inštancie stanovil výšku výživného zo strany osoby povinnej z výživného a vyhodnotil všetky zákonné kritéria rozhodné pre stanovenie správneho rozsahu výživného z jeho strany. Zhrnúc tieto zistenia tak

možno urobiť záver, že naposledy bolo o výške výživného rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Humenné č.k. 6C/190/2007 zo dňa 21.1.2008 a výživné bolo určené na sumu 702 Sk, t.j. 23,30 eura mesačne. Navrhovateľ mal v čase poslednej úpravy výživného 4 roky, v čase podania návrhu na zvýšenie výživného matkou mal navrhovateľ čerstvých XX rokov, v súčasnosti má XX rokov. Zmena oproti predchádzajúcemu stavu, teda oproti stavu, kedy bolo naposledy určené výživné, nastala aj na strane otca, ktorý bol v čase poslednej úpravy výživného nezvestný, pravdepodobne nezamestnaný, v súčasnosti pracuje prevažne v zahraničí na pozícii kuchára a v roku 2018 bol jedným z dedičov po nebohom otcovi. Otcovi pribudli ďalšie X vyživovacie povinnosti (na maloletého C. je určené výživné vo výške 80 eur, na maloletú A. výživné vo výške 150 eur, rozhodnutím, ktoré je zatiaľ neprávoplatné, ale vykonateľné). Otec dňa 11.10.2018 zdedil spoluvlastnícky podiel na chate v P. T. spolu s príslušími pozemkami, finančnú hotovosť z účtov nebohého otca vo výške 53.077,17 eura, osobné motorové vozidlo značky E. T. L. XXX, rok výroby XXXX, časť pohľadávok voči fyzickým osobám vo výške 45.869,06 eura, časť pohľadávok voči obchodnej spoločnosti H. J..S..Z.. vo výške 388.988,62 eura, spolu s časťou spoločnosti, ktorá má tieto pohľadávky vyplatiť, obchodný podiel v spoločnosti C. E. G., J.. J. S..Z.. v konkurze a 1 ks akcie v spoločnosti U. I..J... Otec na pojednávaní uviedol, že po otcovi zdedil spolu 54.000 eur, ktoré investoval do výstavby rodinného domu, ktorý je predmetom súdneho konania. Taktiež z výsluchu svedka, brata otca, vyplynulo, že nehnuteľnosť, ktorú zdedili (každý po jednej sedmine) sa v súčasnosti prenajíma a príjem z nájmu tvorí 3.000 eur mesačne, na otca pripadá teda príjem 428,57 eura, ktorý sa v súčasnosti odkladá na rekonštrukciu chaty, avšak to nemení nič na tom, že je to príjem otca, ktorý sa aj s jeho súhlasom odkladá na rekonštrukciu. V minulosti bol pokus chatu predať za sumu 420.000 eur (z tejto sumy by otcovi patrila suma vo výške 60.000 eur), ale k predaju nedošlo a preto sa chaťa aspoň prenajíma. Otec v čase konania, v období od 6.7.2021 do 31.10.2021 pracoval v F. ako kuchár a jeho dohodnutý plat bol vo výške 2.000 eur. Následne od 18.12.2021 do 19.4.2022 pracoval ako kuchár v S. a dohodnutý čistý príjem bol vo výške 2.100 eur. V minulosti (do roku 2018) dlhodobo pracoval zahraničí prevažne ako kuchár, po návrate na územie Slovenska nepracoval, v súčasnosti znova pracuje v zahraničí v S..

15. Odvolací súd zo zisteného skutočného stavu súdom prvej inštancie zistil, že navrhovateľ je plnoletý, navštevuje X. ročník Š. G. mimo trvalého bydliska, kde má zabezpečené ubytovanie počas školského roka na internáte, je zdravý a aktívne sa venuje futbalu, s čím sú spojené zvýšené náklady. Jeho výdavky súd prvej inštancie podrobne špecifikoval, vyhodnocoval a ustálil v bode 25. odôvodnenia. Jeho otec sa nepodieľal žiadnym spôsobom na jeho výchove od poslednej úpravy výživného. Od poslednej úpravy ubehlo viac ako 15 rokov, nepochybne teda došlo k nárastu jeho výdavkov na cestovné, ubytovanie, stravu v súvislosti so štúdiom na športovom gymnáziu mimo trvalého bydliska, oblečenie, obuv, voľnočasové aktivity študujúceho plnoletého syna, na ktorých sa osoba povinná z platenia výživného nepodieľala.

16. Odvolací súd považuje súdom prvej inštancie určenú sumu 300 eur mesačne na navrhovateľa za adekvátnu jeho potrebám s poukazom na schopnosti a možnosti a majetkové pomery otca. Je nepochybné, že výživné v prepočte 10 eur na deň (300/30 dní) je pri aktuálnych cenách nevyhnutných výdavkov navrhovateľa na bývanie, potraviny, drogériu, oblečenie a obuv, školné a školské potreby primerané do takej miery, že nie je potrebné podrobne dokazovať existenciu a výšku týchto výdavkov ako sa domáhal povinný z platenia výživného. Prezentované výdavky na zabezpečovanie výživy nevybočujú z rámca potrieb iných detí na rovnakom stupni školského vzdelávania, preto o ich výške nemal pochybnosti ani odvolací súd. V súčasnej spoločenskej situácii, charakteristickej výraznou infláciou a významným nárastom cien základných potravín, je dôvodné očakávať, že výživné bude z veľkej časti spotrebované práve na stravné. Súdom prvej inštancie správne zistil oprávnené potreby navrhovateľa, ktoré sú primerané jeho veku, nie sú nadštandardné s poukazom na jeho štúdium na strednej škole mimo domova v súvislosti s prípravou na jeho budúce povolanie. Z uvedených skutočností nie sú odôvodnené potreby navrhovateľa tým kritériom, ktoré by malo dôvodiť zníženie súdom určenú vyživovaciu povinnosť otca. Povinný z výživného nejaví o navrhovateľa žiadny záujem a na jeho výživu riadne neprispieval ani doteraz určeným výživným, ktoré bolo určené v minimálnom rozsahu. Je teda zrejmé vzhľadom na doterajší postoj povinného otca vo vzťahu k starostlivosti o syna, že znížením vyživovacej povinnosti na sumu 150 eur mesačne mieni otec de facto preniesť vyživovaciu povinnosť v prevažnej miere na matku, a to aj napriek tomu, že ona sa o navrhovateľa starala sama bez akejkoľvek participácie zo strany povinného otca.

17. Na základe vyššie uvedených záverov považuje odvolací súd za nedôvodnú námietku otca, že súdom určené výživné prevyšuje odôvodnené potreby navrhovateľa. Odvolací súd konštatuje, že každý rodič je povinný plne rešpektovať vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky usmerňovať tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené. Výživné, tak ako ho určil súd prvej inštancie, zohľadňuje iba časť nevyhnutných potrieb oprávneného z platenia výživného, ktorého odôvodnené výdavky ako mladého dospelého muža pripravujúceho sa na budúce povolenie, sú rozhodne vyššie ako výdavky povinného, ktorého potreby sú už stabilizované, preto je nepochybné, že matka oprávneného z platenia výživného dopĺňa zdroj jeho výživy na hranicu nevyhnutnú pre jeho všestranný rozvoj. Odvolací súd konštatuje, že je neakceptovateľné a v rozpore s dobrými mravmi, aby otec preniesol svoju zákonnú povinnosť na matku, resp. plnoletého syna. Odvolací súd taktiež zdôrazňuje, že aj keby navrhovateľ mal príjem z brigádnickej činnosti, bolo by absurdné do príjmov dieťaťa zahrnúť finančné prostriedky získané jeho vlastným pričinením tak, že otec by bol súdom prakticky zbavený povinnosti platiť výživné s odôvodnením, že potreby dieťaťa sú v plnom rozsahu uspokojené (nález ÚS ČR sp.zn. II.ÚS 3113/10 z 21.4.2011).

18. Námietky osoby povinnej z platenia výživného smerujú aj k nesprávne stanovenému rozsahu výživného poukazujúc, že nie je v jeho schopnostiach a možnostiach platiť takto stanovené výživné. Povinný namieta nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie (bod 9., 26. rozsudku), keď z výpovede svedka E. J. (brat otca) vyvodil nesprávny záver, že otec má zo zdedenej nehnuteľnosti, ktorá sa prenajíma za 3.000 eur mesačne, ďalší príjem vo výške 428,57 eura.

19. Súd prvej inštancie správne pristúpil k rozboru príjmu výživou povinnej osoby - otca a svoj postup aj presvedčivo vysvetlil (bod 9., 26., 27. rozsudku). K odvolacej argumentácii otca odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne aplikoval § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Správne konštatoval súd prvej inštancie, že otec v súčasnosti pracuje prevažne v zahraničí na pozícii kuchára a v roku 2018 bol jedným z dedičov po nebohom otcovi. Súd pri určovaní jeho príjmu vychádzal zo sumy 2.160,01 eura (tvoreného jeho príjmom zo zamestnania 1.731,44 eura a príjmom z prenájmu zdedenej chaty 428,57 eura) ako príjmu otca. Otec maloletého zdedil finančné prostriedky v hotovosti vo výške 53.077,17 eura, pričom ako sám uviedol, navrhovateľovi neposkytol žiadnu sumu. Skutočnosť, že všetky tieto finančné prostriedky investoval do výstavby rodinného domu, ohľadom ktorého sa súdi, sú na úkor otca a na úkor jeho nesprávneho úsudku. Otec zdedil aj spoluvlastnícky podiel na chate v P. T. spolu s príslušnými pozemkami, osobné motorové vozidlo značky E. T. L. XXX, rok výroby XXXX, časť pohľadávok voči fyzickým osobám vo výške 45.869,06 eura, časť pohľadávok voči obchodnej spoločnosti H. J..S..Z.. vo výške 388.988,62 eura, spolu s časťou spoločnosti, ktorá má tieto pohľadávky vyplatiť, obchodný podiel v spoločnosti C. E. G., J.. J. S..Z.. v konkurze a 1 ks akcie v spoločnosti U. I..J... Zdedená nehnuteľnosť sa v súčasnosti prenajíma a príjem z nájmu tvorí 3.000 eur mesačne, na otca pripadá teda príjem 428,57 eura, ktorý sa v súčasnosti odkladá na rekonštrukciu chaty, avšak to nemení nič na tom, že je to príjem otca, ktorý sa aj s jeho súhlasom odkladá na rekonštrukciu.

20. Aj odvolací zotrváva na názore, že postoj otca vo vzťahu k vyššie uvedenému dedičstvu bol nezodpovedný, čo potvrdil vo svojich vyjadreniach aj povinný z výživného, súc si vedomý vyživovacích povinností, resp. vyživovacej povinnosti minimálne k navrhovateľovi. Odvolací súd vychádzal z toho, že konanie povinného z výživného bolo ľahkovážne a vlastným konaním sa pripravil o finančný prospech (zdedená nehnuteľnosť sa v súčasnosti prenajíma za 3.000 eur mesačne, na otca pripadá 428,57 eura, ktorý sa v súčasnosti odkladá na rekonštrukciu chaty s jeho súhlasom). Táto skutočnosť nemôže byť na ujmu dieťaťa aj plnoletého, v podobe zníženej vyživovacej povinnosti otca, keďže si uvedenú situáciu otec zapríčinil jednoznačne sám. Uvedeným by nedôvodne bola jej znášaním v plnom rozsahu zaťažovaná matka napriek tomu, že táto si ju dobrovoľne plní. Vyživovacia povinnosť je prvoradá povinnosť každého rodiča a túto si rodič musí plniť aj na úkor svojich osobných potrieb. Odvolací súd dopĺňa, že Zákon o rodine zakotvuje výslovne povinnosť rodiča živiť svoje dieťa (§ 62 ods. 1), takže nemôže obstať odvolacia argumentácia povinného ohľadom jeho majetkových pomerov. Jeho námietky ohľadom jeho neschopnosti platiť výživné v súdom stanovenej výške neobstoja a nie je možné ich hodnotiť ako objektívnu neschopnosť plniť si vyživovaciu povinnosť k dieťaťu, vzhľadom na jeho nezodpovedné a ľahkovážne konanie, ktorým sa pripravil o finančný prospech. Tvrdené zdravotné problémy brániace v riadnom pracovnom výkone neboli v konaní preukázané, nakoľko je jeho pracovná schopnosť znížená a nie je poberateľom invalidného dôchodku.

21. Navyše v každom rozhodovaní o zmene pomeru je povinný súd pri rozhodovaní o výške výživného prihliadnuť aj na vývoj životných nákladov. Treba odlišovať objektívnu okolnosť vývoja životných nákladov zasahujúcu tak do oprávneného, ako aj povinného, ktorá je vyjadrená príslušnými štatistickými ukazovateľmi, nárast cien, nárast životných nákladov od subjektívneho zvýšenia životných nákladov z určitých dôvodov, ktoré samé o sebe môže byť relevantnou zmenou pomerov. Valorizačná klauzula je viazaná na potrebu súdneho konania, inak sa vo výške výživného neprejaví.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd má za to, že na strane osoby oprávnenej z platenia výživného nastal objektívny nárast životných nákladov, na ktorý je potrebné pri zmene pomerov prihliadať v zmysle ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Tzv. valorizačná klauzula obsiahnutá v ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine ukladá súdu, aby v prípade, ak rozhoduje o zmene pomerov, zohľadnil aj zmenu výšky (vývoj) životných nákladov. Výška životných nákladov je zrejماً napr. z cien spotrebného koša, z miery inflácie, resp. iných ekonomických ukazovateľov. Táto povinnosť súdu je obligatórna. Z ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine vyplýva, že vývoj životných nákladov je objektívna okolnosť, ktorá by aj sama o sebe mohla odôvodniť zmenu výšky výživného. Výživné 23,30 eura spreď viac ako 15-tich rokov nepokrylo potreby navrhovateľa ani do výšky základnej miery nevyhnutných potrieb v tom čase maloletého navrhovateľa spolu s podielom matky na výživnom. Je teda nevyhnutné prijať záver, že počas doby 15 rokov nastal objektívny nárast životných nákladov. Tento možno zdôvodniť mierou inflácie, nárastom životného zákonného minima či minimálnej mzdy.

23. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolacie námietky otca, že stanovené výživné nezodpovedá jeho schopnostiam a možnostiam neobstoja. Stanovené výživné s prihliadnutím na výrazný podiel matky navrhovateľa na jeho výžive, s poukazom na nezodpovedné a ľahkovážne konanie jeho otca, ktorým sa pripravil o finančný prospech, skutočnosť, že tvrdenia povinného zostali len v rovine skutkových tvrdení bez toho, aby ich v konaní preukázal, taktiež na to, že nad rámec bežného výživného (ktoré predstavovalo necelé euro na deň v mesiaci) navrhovateľovi v rozhodnom období ničím neprispel, pri komparácii oprávnených výdajov navrhovateľa považuje odvolací súd za primerané a rozsah takto stanoveného výživného je odrazom posúdenia individuálnych skutkových okolností prejednávanej veci. Súď prvej inštancie správne vyhodnotil, že samotná vyživovacia povinnosť osoby povinnej z výživného voči navrhovateľovi je skutočne dôvodná, navrhovateľ reálne nemá schopnosť samostatne sa živiť, zhodnotil všetky zákonné kritéria pre priznanie výživného na strane povinného a dôsledne porovnal pomery v čase pôvodného a nového rozhodovania na jej strane, komplexne vyhodnotil jeho majetkové pomery, príjem, zdravotný stav a ďalšie vyživovacie povinnosti a náležitým spôsobom sa vyrovnal s dedičstvom, z ktorého súď vychádzal pri stanovení príjmu otca.

24. Odvolací súď neprihliadol na odvolaciu námietku otca, že matkin príjem nebol náležite zistený. Zákonná vyživovacia povinnosť oboch rodičov neznamená mechanickú rovnosť, ako sa mylne domnieva otec navrhovateľa. Odvolací súď reflektuje príjem matky (bod 27. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Je však zrejماً, že matka poskytuje navrhovateľovi starostlivosť (vedie spoločnú domácnosť, obstaráva činnosti dennej potreby, varí, perie, pomáha s prípravou do školy), čím si de facto plní vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľovi aj takouto formou a dobrovoľne. Uvedené možno stavať na roveň peňažného plnenia, zároveň uhrádza výdavky spojené s chodom domácnosti, členom ktorej je aj navrhovateľ. Príjem matky je nateraz pre súď irelevantný. Dieťa má totižto právo podieľať sa na životnej úrovni každého z rodičov. Odvolací súď uvádza, že povinný sa mylne domnieva, že od starých rodičov zo strany matky možno dôvodne očakávať, že budú plniť vyživovaciu povinnosť namiesto rodiča dieťaťa. Z uvedeného dôvodu súď považoval za nedôvodnú aj námietku otca týkajúcu sa rodičov matky.

25. Vyhodnotením uvedených skutočností nemožno vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie nič vytknúť. Tento vo svetle správnych teoretických východísk aplikovaných na zistený skutočný stav dôvodne posúdil, že nie sú splnené zákonné predpoklady pre otcom požadované určenie výživného a neindikuje k takémuto záveru ani obsah podaného odvolania. Súď prvej inštancie správne neprihliadal len na aktuálne reálne dosahovaný príjem otca, ale vo svetle princípu tzv. potenciality príjmu otca vychádzal zo schopností a možností otca, o ktoré sa otec pripravil. Odvolacie námietky otca tak nebolo možné vyhodnotiť inak, ako nespôsobilé prívodiť v prospech neho priaznivejšie rozhodnutie.

26. Následne odvolací súď preskúmal aj výpočet dlžného výživného. Konštatuje, že súď prvej inštancie pri jeho výpočte postupoval v zmysle zákona a vypočítal ho matematicky správne, pri jeho určení vychádzal z rozdielu medzi zvýšeným výživným a pôvodne určeným výživným. Čo sa týka splatnosti

dlžného výživné, súd je povinný postupovať podľa § 232 ods. 3 CSP a zároveň je povinný prihliadnúť aj na postoj povinného k plneniu, ako aj na to, či povolenie výhody splátok by nemalo ťaživý dopad na maloleté dieťa, prípadne či je možné od neho spravodlivo žiadať strpenie plnenia v splátkach alebo dlhšej ako zákonnej lehoty. Odvolací súd vzhľadom k povahe prejednávanej veci, priznanému nároku nepovažuje za spravodlivé priznať výhodu splátok, pretože otcovi muselo byť zrejmé, ako si plní vyživovaciu povinnosť a pri primeranej prezieravosti si mohol predbežne vyčíslieť dlžné výživné a vytvárať úspory na úhradu dlžného výživného. Je nepochybné, že ani matka navrhovateľa pri uspokojovaní jeho potrieb nebola zvýhodnená splátkami a musela jeho potreby uspokojovať postupne tak ako vznikali, preto odvolací súd má za to, že lehota určená súdom je dostatočne dlhá na to, aby otec dlžné výživné uhradil.

27. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie správne a zákonne rozhodol o zvýšení výživného, určení dlžného výživného a spôsobe jeho zaplatenia, odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením.

28. Keďže odvolací súd nezistil dôvod na aplikáciu výnimky v zmysle § 55 CMP, pokiaľ ide o trov odvolacieho konania, o týchto rozhodol podľa § 396 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).